
RINGERIKE
KOMMUNE

Klimabudsjett 2024-2027 - Orientering om tiltak

Bente Elsrud Anfinnsen og Aleksander Elstad, enhet for klima- og miljø
Formannskapsmøte 24.10.2023

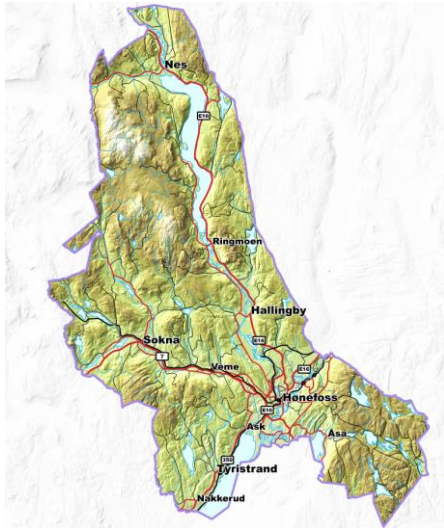
KORT REPETISJON FRA FOLKEVALGTOPPLÆRINGEN 19. OKTOBER

Hvilke utslipp av klimagasser prøver vi å redusere i klimabudsjettet ? -3 kategorier

Direkte utslipp – Utslipp som oppstår innenfor kommunens grenser
(Miljødirektoratet oppdaterer tall årlig)

Indirekte utslipp – Utslipp som oppstår utenfor kommunen men pga. varer, tjenester og energi Ringerikssamfunnet forbruker
(Vanskeligere å tallfeste, men minst like viktig å redusere fordi flere ganger større enn de direkte)

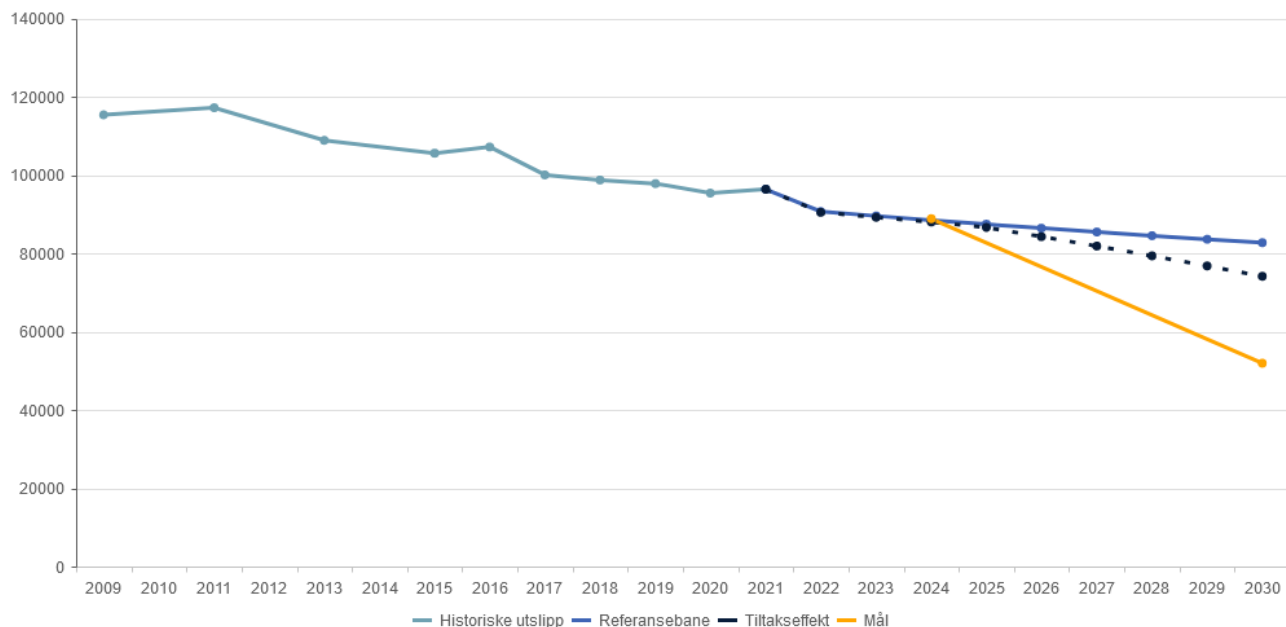
Utslipp fra arealbruksendringer (dvs. bevare naturlige karbonlagre i skog, myr og jord)

Klimabudsjettet...

- «er et styringsverktøy for å oppnå klimagassreduksjoner og andre vedtatte klimamål»
- «presenterer tiltak for å redusere utslipp, anslår effekt av tiltakene, og fordeler ansvaret for gjennomføringen»

OBS:

- Grafen viser kun direkte utslipp
- Ikke alle tiltak er tallfestet

Hvor vi er på vei

Mål (55% reduksjon fra 2009-nivå)

TILTAKENE I KLIMABUDSJETTET

Tiltak – Nullutslippskjøretøy og –maskiner internt i kommunen

Nullutslippskjøretøy og –maskiner internt i kommunen

- Gradvis utskifting av kommunale tjenestebiler til nullutslippskjøretøy (K-F-04/K-TKI-01/K-HO-01)
  - Vi fortsetter å bytte ut fossile kjøretøy med nullutslippskjøretøy.
  - I 2024 er det planlagt å anskaffes 17 elbiler i TKI og HO.
- Bildelingsordning (K-HO-03/K-UF-01)
  - I verbalvedtak ble det etterspurt en bildelingsordning som f.eks. den i Halden kommune.
  - I samarbeidsprosjekt med Viken ser vi på tjeneste for bildeling av kommunale kjøretøy.
  - Tjenesten vil gi bedre disponering av kjøretøy internt, og åpne for booking etter arbeidstid / i helger.
  - UF og HO i Hønefoss sentrum er kandidater for å teste ut en slik tjeneste.

Bjørnis viser frem brannvesenets elektriske innsatslederbil

Andre tiltak innen transport – Se klimabudsjettet

- Transport til og fra skolen (K-UF-02)
- Mindre fossilt drivstoff til gressklipping (K-TKI-02)
- Logistikk og opplæring i økokjøring (K-HO-02)

Tiltak for å redusere utslipp veitrafikk - arealplanlegging og prosjekter

Arealplanlegging en er kommunens viktigste verktøy (K-SU-02):

- kompakt by- og tettstedsutvikling
- sone med mål om nullvekst i Hønefoss
- bedre tilrettelegging for gående og syklende: juridisk bindende temakart for gående og syklende + tilhørende bestemmelser
- tilrettelegging for elbillading

Kommunedelplan for mobilitet?; se helhetlig på hvordan «vri» mobiliteten i Hønefoss (K-SU-03)

Gjennomføring av konkrete tiltak:

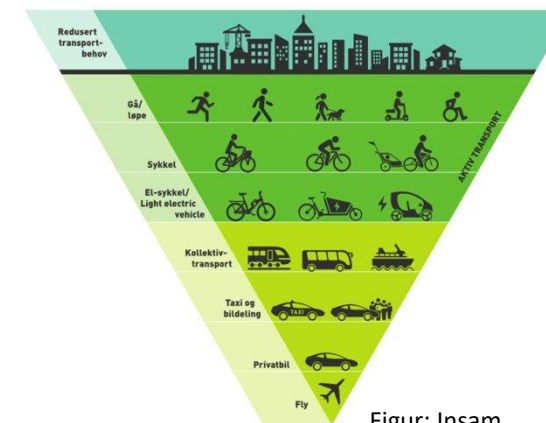
- Gang- og sykkelbru Petersøya-Vesterntangen (K-SU-05)

Kollektivtransport

- Dialog Brakar om rutetilbud og ev. andre tiltak konkurransedyktig kollektivtilbud (K-SU-04)
- Deltar i prosjekt; -persontransport med tog på Roa-Randsfjordlinjen? (K-SU-07)

Knutepunktsutvikling

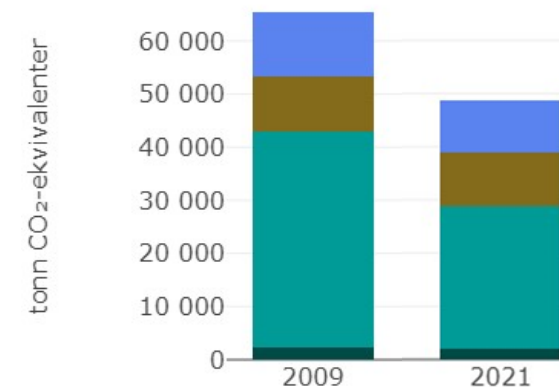
- Hønefoss stasjon; -samarbeid om mulighetsstudie og reguleringsplan (K-SU-06)

Kinderegg; folkehelse, levende sentrum og tettsteder, mindre irriterende køer, sosiale møteplasser, utjevne forskjeller ...

Figur: Insam

Klimagassutslipp fra veitrafikk i Ringerike

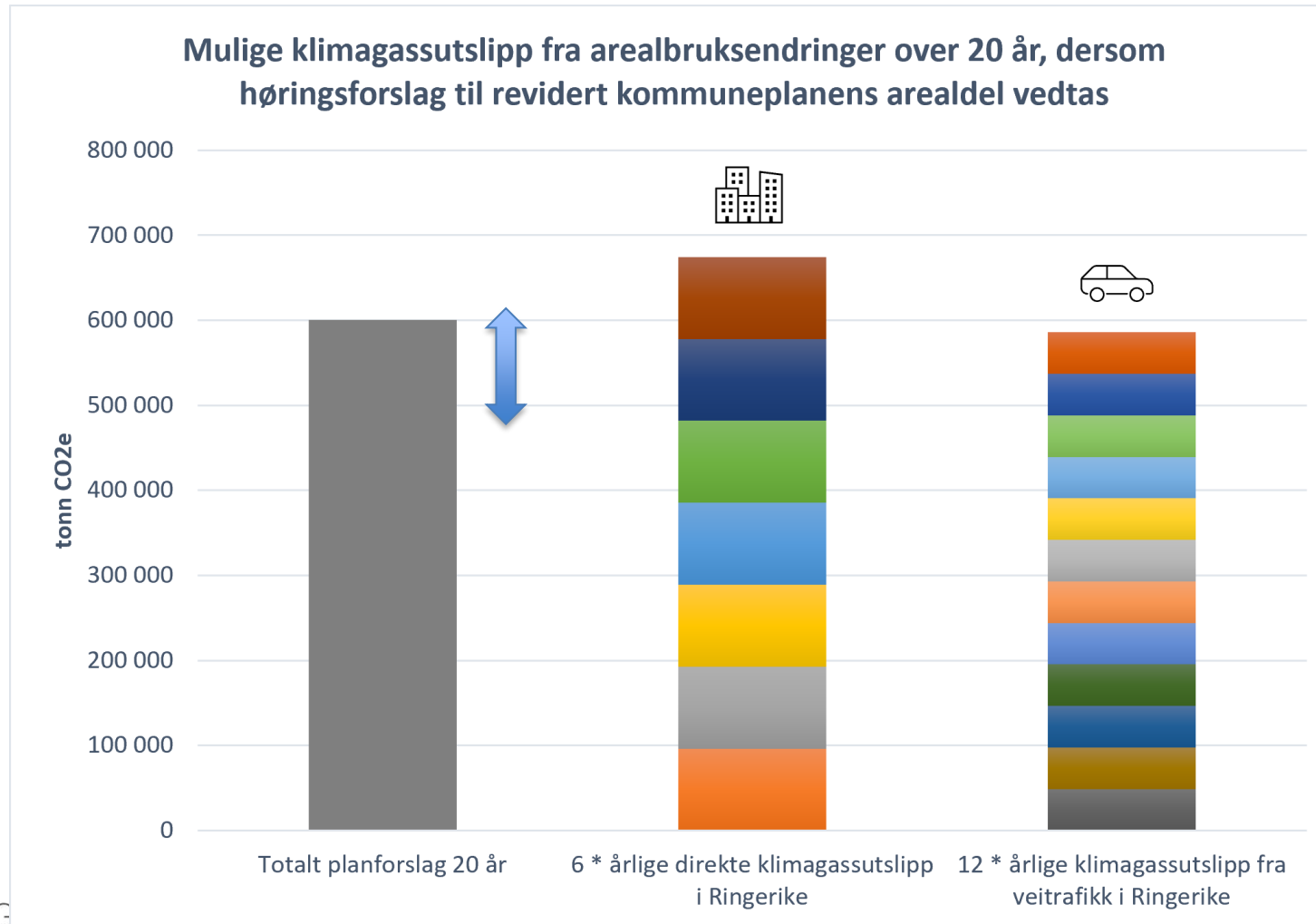
66% av kjøring (under 70km) gjøres av kjøretøy registrert i Ringerike

Bevare naturens karbonlagre gjennom kompakt by- og tettstedsutvikling (K-SU-01)

- Trolig det vedtaket med størst betydning for klima som dere skal fatte i perioden; - hvor store eller små nye arealer med skog og myr som åpnes for utbygging i revideringen av kommuneplanens arealdel

Høringsforslag åpner for *20% høyere* utslipp fra arealbruksendringer enn gjeldende arealdel.

Kommunedirektørens innstilling ville *redusert* hvor store utslipp fra arealbruksendringer det åpnes for.

Utfallsrommet er stort; -
beslutningen er deres!

Tiltak – Ombruk og kildesortering

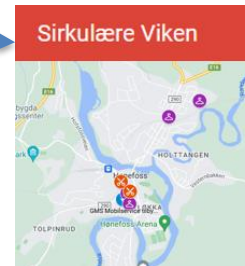

Ombruk

- Økt gjenbruk av møbler og byggematerialer internt i kommunen (K-F-06)
  - Skape kultur og forbedre rutiner for mer gjenbruk
  - Før nyinnkjøp skal man vurdere ombruk
- Konkrete prosjekter for å øke graden av ombruk internt og skape bevissthet eksternt (K-SU-11, K-UF-07 og K-TKI-07)
  - Digitalt kart over gjenbruksaktører
  - Fiksedager på skoler.
  - Øke kunnskap gjennom aktiviteter og fagemner i skolen
  - Mer gjenbruk i frivillighetens hus
  - Utvikle og promotere BUA
- Tilskuddsordning for å fremme deling/reparasjon/ombruk (K-SU-12)
  - I verbalvedtak ble det etterspurt en støtteordning for å oppmuntre private etableringer av delings- reparasjons- og ombruksøkonomi.
  - Avhengig av finansiering –forslag i økonomiplan (se siste lysbilde)

Digital gjenbruksliste på kommunens intranett

Kildesortering – Les mer i klimabudsjettet

- Vi jobber stadig med å bli bedre på kildesortering og produsere mindre avfall (K-F-01, K-HO-06, K-UF-06 og K-TKI-06)

Kildesortering ved Heradsbygda omsorgssenter

Energieffektivisering

- Det jobbes med «Prosjekt energieffektivisering», med temaer som energibruk i egne bygg, LED i gatebelysning, VA, overvann osv. (K-TKI-03)

Rapport fra
Energisparing
Utviklingsprosess TKI 2021 - 2022

Rapport fra TKI som grunnlag for arbeid med energieffektivisering

Bestemmelser om klima

5.16.1 *Krav om redegjørelse for klima- og energiltak*

5.16.2 *Krav om klimagassberegninger*

Utslipp fra bygg- og anlegg

- Krav til utbyggere om å jobbe for å redusere klimagassutslipp i anleggsfasen (K-SU-08)
  - Foreslått bestemmelser i arealdelen som krever redegjørelser og klimagassberegninger.
- Innarbeide rutine for oppfølging av klima- og miljøkrav i kommunale utbyggingsprosjekter (K-UTB-01)

Andre tiltak innen bygg, anlegg, og eiendom – Les mer i klimabudsjettet

- Redusert energibruk innen VA (K-TKI-04)
- Eiendomsstrategi (K-TKI-05)
- Redusere klimafotavtrykket til nye kommunale bygg og anlegg, og utslipp fra bygg- og anleggsplasser (K-UTB-02)

Holdningsskapende arbeid

- Holdningsskapende arbeid i skoleverket, blant annet ved kampanjer med fokus på miljø og bærekraft. (K-UF-07 og K-UF-05)
- Foredrag og kurs i regi av Ringerike bibliotek (K-TKI-08)
- Evaluere og vurdere videreføring av kjøkkenhager for skoler (K-UF-08)

Matsservering og matsvinn

- CO2-merking av mat fra Ringerikskjøkkenen (K-HO-04)
- Klimavennlig matsservering og reduksjon av matsvinn (K-HO-05/K-UF-03)

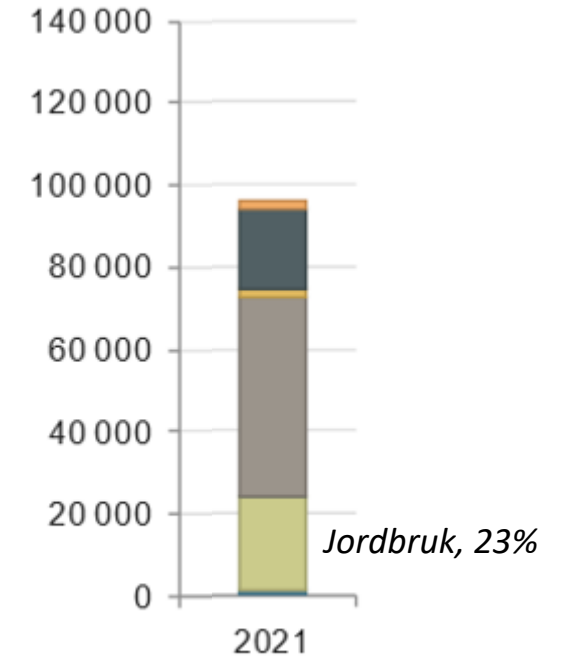

Kjøkkenhage i Ullerål barnehage

Jordbruk og industri

- Kurs og håndbok for landbruksnæringen for å få ned utslippene og øke karbonbinding (K-SU-09)
- Pådriver for reduserte utslipp og energibruk i industrien, inkl. gjenbruk overskuddsvarme (K-SU-10)

Innkjøpsrutiner og digitalisering

- Styrke arbeidet med klimakrav i innkjøp, blant annet gjennom ny prosjektmedarbeider - i samarbeid med VVI og Drammen. (K-F-03)
- Gode digitale løsninger for intern og ekstern bruk –kan redusere transportbehov og gi mer effektiv ressursbruk (K-F-02)

Miljøledelse (Miljøfyrtårn)

- Fortsette å jobbe systematisk med tiltak og forbedringer i egen drift

Overrekkelse av diplomer til HO i mars 2023.

I økonomiplanen; foreslått pott på 1 million kroner for å stimulere klimatiltak

- Klimabudsjettet er Ringerike kommunes styringsverktøy for å vurdere og prioritere tiltak på tvers av kommunens sektorer for å nå klimamålene.
  - ➔ De fleste av tiltakene i klimabudsjettet gjennomføres som del av «ordinære» oppgaver og tjenester – innen sektorenes vanlige driftsrammer
- Men noen tiltak krever ekstra utgifter, f.eks. i en oppstartsfasen eller for å ha råd til en egenandel for å søke tilskudd. **Selv om kan gi besparelser på drift eller i alle fall gå i null på sikt!** Eksempler:
  - oppretting av en elektrisk billedelingsordning jf. verbalvedtak 24 fra handlingsplan 2022-2025 og FS sak 71/23 (K-HO-03 og K-UF-01)
  - tiltak for å fremme ombruk internt i kommunen
- En pott dedikerte klimamidler gir også mulighet for å løfte engangsutgifter. F.eks. kampanjer rettet mot innbyggere, en ev. tilskuddsordning for å fremme deling, reparasjon og ombruk mm. jf. verbalvedtak 26 fra behandlingen av handlingsplan 2023-2026 og FS sak 54/23 (K-SU-12)
- Det foreslås derfor å sette av årlige midler til gjennomføring av klimatiltak omtalt og prioritert i klimabudsjettet.

Se helhetlig forslag til klimabudsjett i Framsikt

- Kommunedirektørens forslag til budsjett 2024 og handlingsplan 2024-2027 ligger i Framsikt. Dette inkluderer klimabudsjettet.
- Der ligger det beskrivelser og utdypende informasjon om alle klimatiltakene.
- [Lenke til klimabudsjett i Framsikt](#)

RINGERIKE
KOMMUNE

Takk for oss!
Spørsmål?
